Ч. 193. Львів, субота дня 10. вересня (28. серпня) 1910. Річник XIV.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австрії:
на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1·70 кор.
За границею:
на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів, або 12 рублів: з висилкою двічи в тижни $5^1/_2$ доляра, або 10 рублів: з висилкою що суботи $4^1/_2$ доляра, або 9 рублів.
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — з Руслянових псальмів М. Шашкевича

Телефон Редакциї ч. 1484 — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о $5^1/_2$ год. по полудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« при ул. Оссолїньских ч. 11. партер (фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.
Реклямациї неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Народностне питанє в Угорщинї.

(△) В Австриї сподївали ся державники заведенєм загального права виборчого виперти з державної ради спори поміж представниками народностий і тим витворити мирні відносини для полагоди народогосподарских і суспільно політичних питань. Сподївання покладані в тім напрямі на загальне виборче право не справдили ся, а сегодня бачимо, що вся парляментарна робота спинила ся на нїмецко-ческім народнім спорі і не може посунути ся вперед.

Але і в другій державі монархії, в Угорщинї, висуває ся народностне питанє що раз більше на перед і що раз настійчивійше домагає ся справедливої розвязки. Впрочім теперішному правительству повело ся при останних виборах здесятковати представників немадярских народностий, однак вже найзагорільші Мадяри не можуть сего не добачати, що одноцїла мадярска держава є ясною неправдою і що їм таки треба близше приступити до сего питаня.

Однак правительство ґр. Куєна розпочало переговори лише з Румунами, начеб в Угорщинї не було крім них инших немадярских народностий. Колиб отже навіть повело ся правительству довести до якогось порозуміня з Румунами, чиж оно думає, що сим способом булоб уже в Угорщинї полагоджене народностне питанє? Досить приглянути ся політичній орґанїзациї немадярских народностий, щоби впевнити ся про хибність такого погляду мадярских полїтиків. Румуни, Словаки і частина Сербів творять т. зв. народне сторонництво (про угорских Русинів нема навіть чутки, хоч мають вже також свого посла о. Неґребецкого), однак угорске правительство нїколи не признавало сего сторонництва.

Але єствованє сего сторонництва годі заперечити тим більше, що оно має, як небудь нечисленних, представників послами в соймі, з котрими правительство таки приневолене буде числити ся. Під впливом ґр. Тісси, котрий є визнавцем одноцїлої народної мадярскої держави, намагає ся ґр. Куєн Гедерварі з підмогою сторонництва працї довести до того, щоби немадярскі народности зрекли ся своєї окремішности і прилучили ся до якого небудь мадярского сторонництва. Отсе є цїль кілька місячних змагань мирових, розпочатих ґр. Куєном.

Мінїстер-предсїдник ще перед соймовими виборами розпочав був переговори з представниками немадярских народностий і намагав ся приєднати їх для свого наміру. Однак змаганя ґр. Куєна показали ся безуспішними, бо представники немадярских народностий були переконані, що се довело би їх до безуслівного підчинення і що сим способом не усунено би невдоволеня в кругах немадярских народностий.

Підчас виборів уживало правительство всяких способів, щоби знищити сторонництво немадярских народностий, а крім того висувало таких людий, що хоч признавали ся до немадярских народностий, згоджували ся наперед вступити до правительственного сторонництва працї. З підмогою тих послів сподївало ся правительство осягнути важні успіхи в своїх змаганях і готове було навіть до певних уступок в їх користь, щоби оказати, що тим способом скорше народности осягнуть певні народогосподарскі і культурні придбаня, як з підмогою крайних своїх провідників. Очевидно розходило ся о давно випробоване divide et impera. Вибори випали дїйсно по думцї правительства, бо до сойму війшло тілько 8 народних представників немадярских, а до того повело ся деяким намірам мадярского правительства прихильних послів вибрати, як епископский вікарий Манґра.

Але мимо сих успіхів правительство могло впевнити ся з карности і рішучости немадярских виборців, що політична орґанізация немадярских народностий, мимо непризнаваня єї правительством, зробила великий поступ, і що наспіла крайна пора приступити до рішеня народностного питаня. До сего однак не вистарчать народні відпоручники, а треба було оглядати ся за чинником, котрий має на народні верстви могучий і прямий вплив, отже за церковними князями і сими великими властниками, котрі своїми інтересами стоять близко мадярскої шляхти.

Щоби приєднати сї чинники для мадярских намірів політичних, ґр. Тісса в своїй соймовій промові ударив на політику угорскої коаліциї, обіцяв золоті гори на культурній і народогосподарскій области

О. П. А. Шеґан (P. A. Sheehan).

Мій новий сотрудник.

Оповіданє із записок ірляндського пароха.

Переклав *Володимир Держирука*.

(Дальше).

І нотарі також застановляли ся над тим а вкінци рішили виїхати з двох причин: по перше, під сьвіжим вражінєм подїї могли її росказати властям лїпше і жадати більшого відшкодованя; по друге: Джім Діді, обтираючи їм з лиця товщ і саджу, якою насмарував їх попередного вечера, коли були пяні, радив, щоби вони винесли ся ще перед вечером, хоч на сто миль далеко, коли ще не замовили собі домовин. Тож о годині 6 тій вечером заїхав перед хату сотрудника наятий візок і оба нотарі виїхали в напрямі зелїзничої стациї серед саркастичних окликів і проклонів.

Сейчас після їх виїзду о. Летбі вернув до свого мешканя. Застав вже все в порядку, тільки неприязний запах бакуну наповняв комнати.

* * *

На другий день, в Задушний День, прийшов о. Летбі до мене по Службі Божій. Уста його були блїді і стиснені від болю. Хотів довідатись, чи епископ не прислав листу; бо, як дитина, учіпив ся пророчих слів Аліциї. Та лист не прийшов.

Пішов я до Аліциї. Глянула на мене допитливо.

— Ні листу, нї полекші — сказав я. — Завели нас твої пророцтва.

Заплакала тихо.

— Нїчого не шкодить. Душі сьвяті не покинуть його. День ще не скінчив ся і завтрішний день ще не минув.

— О, дївчино, як велика є твоя віра!

Цїлий день минув серед суму, ожиданя, не спокою, в припущенях і заводах. А все те відбивало ся на біднім сотрудникови, що був ще більше пригноблений.

Вкінци слїдуючого дня розійшли ся хмари О. сотрудник прибіг до мене перед сніданєм і вимахуючи у воздусї одним листом, подав менї другий.

— Отче парох, — закликав. — Сей замкнений лист має на собі печать епископську. Бою ся отворити його; отворіть за мене.

Отвираю з почестю, належною червоній печати а далї читаю:

„Епископська палата, Задушні Днї 187..“

Я кивнув головою. Аліция сказала правду. „Дорогий отче Летбі!“

— Що? Так мене зве! — закликав сотрудник, скочив з крісла і станув переді мною, щоби пересьвідчити ся наглядно.

„Заіменував я саме — писав епископ — о. Файле парохом в Атлялї на місце бл. п. каноніка Йонеса, а вас іменую адмінїстратором катедри і моїм капеляном. Відступаю трохи від звичаю, бо ви щойно рік в діецезиї; бажаю однак через сю номінацію зазначити моє признанє для ревности і енерґії вашої, яку оказали ви від часу свого приїзду до Кільронану. Нї трохи не сумніваю ся, що тут на високім становищу покажете ще більшу ревність в сповнюваню ваших обовязків. Прийдьте, коли се можливо, на суботнїшну Сповідь. Мешкати мете тимчасом у мене, поки не виберете собі мешканя в церковних забудованях.

Здоровлю вас, отче Летбі, Ваш в Христї“.

— Нїколи не сумнївав ся я про нашого епископа — сказав я, прочитавши лист другий раз. — Його Ексцеленція знає, як відріжняти випадки сьвященників в житю від їх характеру. Здасть ся, що маєте другий лист?

— Так! — закликав, неначе розбуджений із сну. — Одержую з фабрики в Люґбурі поквітоване з цїлої довжної суми.

— Аліция мала отже рацію, нехай Бог благословить душі сьвятих! — погадав я, хоч не певний я, чи таке моє бажанє є вмістне.

Нїколи ще Кільронан не був сьвідком такої радости. Відомість про номінацію сотрудника рознесла ся, як пожар. Цїле село вибігло на вулицї і там засипали вси сотрудника питанями благословенями і желанями. Ми рішили приспішити виїзд. О. Летбі мав виїхати зі мною в четвер, на сей день запросив нас о. Дуф, щоби ми з причини такої сьвітлої нагоди вступили до нього по дорозі і зїли обід в товаристві инших сьвященників.

Боже дорогий! Коли надійшла хвиля виїзду, здавало ся, що наш кінь нїколи не виїде на дорогу, бо товпа окружала візок, цілувала руки сотрудника, цілувала його одїж і без кінця просила о благословенє, здержуючи коня.

Вкінци поволи, мов ледовець, вспіли ми добути ся з товпи.

— Господь з вами! Бог з вами!

— А нехай вас благословить Божа Мати!

немадярским народностям, наколи їх посли зречуть ся своєї окремішности. Замітно при тім, що ґр. Тісса звертає ся з своїми чутливостями тілько до Румунів, щоби тим способом розбити спілку з Словаками і Сербами, котрих предсїдателів уважає він небезпечним для держави аґітаторами.

Слїдом за ґр. Тіссою пішов, тим самим шляхом вже промощеним ґр. Куен і також почав порозумівати ся лише з церковними князями і великими власниками румунськими. Ось так почало угорске правительство забирати ся до розвязки народностного питаня, хоч можна вельми сумнївати ся, чи та дорога доведе до бажаної мети.

Румунські церковні часописи відозвали ся прихильно до сих змагань правительства а колиб дійсно румунські духовні круги пристали до правительственного табору, тоді наспіли би важкі часи для немадярских народностий в Угорщині, а навіть для самих Румунів. Тоді настало́б роздвоєнє між румунською Церквою і народом, а народний рух на Балканї доказує найкрасше, до чого довела би боротьба між Церквою і народними верствами, котрі тоді підлягли би впливам крайних живел протицерковних.

Се було би також з великою шкодою для румунської Церкви, наколиб она станула в різкій суперечности з народними змаганями, а небезпека була би тим більша, бо в Угорщині румунська Церква подїлена на унїятску і православну.

Коли угорске правительство починає переговори з впливовими Румунами, то они повинні держати ся разом з представниками инших немадярских народностий і неулекшувати правительству розеднуване орґанїзації і не давати ся заманювати непевними обіцянками. Коли представники в їх немадярских народностий, Румунів, Словаків, Сербів, Нїмців (повинен до них пристати і руский посол) будуть держати ся разом, тоді нема можливости для правительства маловажити домагання инших народностий. Під конець сего місяця має знов зібрати ся угорский сойм на осїнну сесию, а питане одноцїлости і одности народностної орґанїзації набирає великої ваги, бо правительство під напором Корони

— Так, мамо! Епископ не може обійти ся без нього. Отсе, чому він нас покидає?

— Чи побачимо ще коли вашу всечесність?

В тій хвили зблизила ся депутация клюбу »Сївачів побожного страху« і просила, щоби сотрудник позволив себе іменувати почесним головою товариства.

— Не мати мемо нїколи чоловіка, що так кидає мячем, як ваша всечесність.

— Не побачите також чоловіка, що так співає, як він! — додав Джім Діді.

Перед виїздом пішов сотрудник відвідати Алїцию. Вона знала вже про все, тому повитала його плачем. Взяв її за руку.

— Прийшов я — сказав — подякувати тобі, дитинко, за те все, що ти зробила для мене. Твої мольби, сльози а особливо примір витревалости в терпінню, були для мене невичерпаним жерелом сили. Я хитав ся тоді, коли ти стояла твердо під хрестом.

— Не говоріть сего, отче. Не говоріть! — закликала, ридаючи.

— Мушу — одвітив — мушу тобі сказати, що сила твоя і відвага соромили мене і додавали сил. Прошу тебе, моли ся за мене, чекають мене нові проби, здаєть ся, що я є тим чоловіком, який не мати ме спокою без хреста. Треба менї сили, а сили тої ти менї удїлиш!

— Отче, отче! Свою силу я завдячую вам! Де була би я, колиб ви не були менї показали Розпятого?

У відповідь положив на її витягнених руках гарно оправний молитовник і так розстали ся ті дві душі, получені невидимим спілом в серцю Ісуса Христа.

(Дальше буде).

приневолене також щось зробити в Угорщині для полагоди народностного питаня. Від справности і політичного розуму проводників немадярских народностий буде залежати, якою дорогою піде розвиток сеї справи.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина

Розпочаті у Віднї переговори з представниками обидвох таборів з Чех, мають на домагане бар. Бінерта дальше відбувати ся в Празї. Именно бар. Бінерт звернув ся до маршалка кн. Лобковица і д-ра Еппінґера та д-ра Скарди, щоби они з поміж нїмецких і ненїмецких сторонництв скликали політичних представників і обняли провід тих переговорів. В мериторичнім зглядї думає мінїстер-предсїдник, що треба навязати сї переговори до справи дневного порядку соймового засїданя, бо не сам дневний порядок, але вимагана з обидвох сторін порука, що справи уміщені на дневнім порядку будуть річево полагоджені, довела до розбитя сесії.

Др. Скарда заявив дописникови „Slav. Korespondenz“, що чески сторонництва все були готові і тепер бажають вдоволити народним домаганям Нїмців в Чехах і хотять поважно над ними застановити ся та корисно полагодити, о скілько се є згідне із спільною проґрамою ческих сторонництв і соймової більшости. В лютім сего року чеські сторонництва і ческа шляхта бажали законодатною дорогою дати поруку рівноправности Нїмців в Чехах і в порозуміню з ними ухвалити потрібні постанови, котрі обезпечили би свобідний народний розвиток обидвох народностий в краю.

Ческе дневникарство слїдить вельми бачно заходи переговорів, але зазначує з притиском, що за залишенє обструкції не можна Нїмцям признавати вїяких уступок та що мінїстер-предсїдник має приневолити Нїмців до податливости. З другого боку знов нїмецкі радикали проявляють велике невдоволенє правительством і раді би при сїй нагоді конечно видвигнути всенїмця Пахера на фотель нїмецкого мінїстра-земляка.

Задля тих обставин мінїстер-предсїдник відносить ся з певною зневірою до вислїду переговорів а віденьский дописник краківского Czas-у висловлює ся про сї переговори вельми знаменно:

Серед таких обставин нїчого дивного, що після загальної думки з поза кулїсів сеї конференциї виглядає вже розвязанє державної ради. А є також такі, що думають, що правительство само не бере ся поважно до сих переговорів, котрі мають лише значінє межиактової музики. Правительство, запевняють сї політики, оцїнюючи влучно настрій сторонництв, приступило би вже тепер до розвязаня держ. ради, колиб не конечність делеґацийної сесії. Супроти сего і щоби також не вносити занепокоєня до соймових сесий, правительство проволїкає справу розвязаня і виповняє сей перестанок угодовими переговорами.

Мимо того дописник Czas-у не думає, щоби так дійсно було. Правительство числить ся з можливостю розвязаня держ. ради, і бере ся поважно до переговорів, хоч не з рожевими надїями. Були вже нераз такі переговори посеред найкорисніпших условин, а відтак розбили ся в останній хвилї. Отже може як раз в теперішній некорисній хвилї поведе ся осягнути якийсь успіх. Колиб бар. Бінерт не вірив в якийсь можливий успіх переговорів, то не починав би їх а скликав би для задокументованя конечности розвязаня держ. ради по делеґацийній сесії посольску палату і лишив би її саму собі. Переговори отже, кінчить дописник Czas-у, задумані поражно, але успішний вислїд треба би вважати чудом. Можна не числити на чудеса а мимо того в них вірити.

Предсїдник реґуляміновоі комісії бар. Фукс мав нараду з предсїдником посол. палати Паттайом, в справі осїнної сесії держ. ради. Теперішний реґулямін вигасає з 31. грудня с. р. Др. Паттай звернув увагу на те, що

заздалегідь треба би подумати про продовжене правосильности реґуляміну, щоби обезпечити правильний хід нарад в посол. палаті. Бар. Фукс мав би отже скликати комісию, скоро лише збере ся держ. рада, щоби застановила ся над сею справою.

Осїнна сесия босаньского сойму с. р. має почати ся аж в жовтни, бо на вересень припадає у музулманів т. зв. рамазан.

В Хорватиї почали ся приготовленя до соймових виборів. Коаліційні сторонництва поставлять кандидатів в 83 округах, бан Томашич правит. кандидатів в 70 округах, Франківске сторонництво в 50, нове христ. суспільне сторонництво праве в 44, селяньске в 30 а сербскі радикали і социялїсти в 20. Доси оповіщено імена 317 кандидатів.

Заграниця.

Сольнорогодска стріча зробила в Італії велике вражінє. Ще перед нею старали ся приклонники союза з ґрупою Анґлія Франция-Росия обнижити вї вартість, хоч поважна міродатна печать виказувала наглядно, що Італія стала великою державою лише завдяки тридержаві та єму завдячує свої великі економічні, господарські і фінансові здобутки протягом останнїх 30 літь. Після стрічи наступив одначе корисний зворот. Вислїд нарад викликали в цїлій італїйскій печати вдоволенє і признанє. Всї побачили, що для добра Італії є конечним теплїйші відносини до Відня. Один великий північно-італїйский дневник, який не є прихильним тридержаву, так написав після сольногородскої стрічи: »В тридержаву є ми могутною державою серед могутних держав, а в иншій констеляції прийшлоб ся нам може бути маловартними або толерованими. Ясна і недвозначна заява урядового communiqué що до східних питань викликала в Італії вдоволенє. Відносини між обома державами потребують поглубленя, але оно не є безвиглядне, як переконав ся ґр. Еренталь в часї стрічи, як се стверджує теперішне успособленє в Італії.

Дня 6. с. м. відбула ся в Римі рада мінїстрів, на якій маркіз Сан Джуліяно зложив звіт зі своєї авдиенциї у цїсаря Франц Йосифа та з сердечних розмов з ґр. Еренталем. Рада мінїстрів приняла сей звіт з повним вдоволенєм. Такий сам звіт має зложити Сан Джужіяно королеви. Італїйский амбасадор у Відни кн. Аварна явив ся на телеґрафічне порученє Сан Джуліяна у ґр. Еренталя та повідомив останнього про згаданий звіт на італїйскій раді мінїстрів.

В кругах Порти говорять, що Порта має замір використати нагоду скликаня грецких народних зборів і зажадати остатної розвязки кретийского питаня. Також має Порта провірити вперід державну приналежність Венїзельоса і Польоґеорґіса до Греції, та опісля заняти відповідне становище зглядом сего.

З міродатної російскої сторони заперечують вістям про мниме уступленє Ізвольского. Заявляють именно, що Ізвольский після урльопу обійме знов своє становище. Вже сам побут царя в Нїмеччині, що має потревати два місяці, перечить таким вістям.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Августина; римо-кат.: Миколая з Толь. — В недїлю: руско-кат.: Усікн. гол. св. Ів. Хрест.; римо-кат.: Прота.

— **На памятник Т. Шевченка в Київі** розписав був на весну львівский „Сокіл“ складку межи членами своїх філій і розіслав всім філіям складкові листи. Тепер, як читаємо в „Вістях з Запорожа“, починають надходити списи складок. Надіслали вже складки отсї „Соколи“: в Надітичах (пов. Жидачів) 3·10 К, в Зарваниці (пов. Підгайцї) 15·60 К, в Черневі (пов. Мостиска) 10·90 К, в Закрівцях (пов. Товмач) 6·06 К і в Любіни вел. (пов. Городок) 8 К. Разом отже 43·66 К. Зі списів бачимо, що на тих кілька чи кільканайцять корон складає ся по кількадесять людий сотиковими жертвами. Мимо того всли

би всї 550 філїй львівского „Сокола“ прислали складку, то зібрано би кілька тисяч корон, а єсли зложено би лише тисячу рублїв, то руске Сокільство мало би в комітетї будови памятника Шевченка в Київі свого відпоручника.

— **Ширший Народний Комітет** зібрав ся вчера у Львові на нараду в числї около 100 членів. Присутні були посли: Юл. Романчук, др. К. Левицкий, В. Будзиновский, о. Ст. Онишкевич, о. Й. Фолис, др. Е. Олесницкий, М. Петрицкий, Гр Цеглиньский, др. Ев. Левицкий, др. Е. Петрушевич, др. Дністряньский, др. Колесса і Ів. Кивелюк. Проводив др. К. Левицкий і пос. Романчук. Виголошено два реферати. На ранїшнім засїданю реферував др. К. Левицкий про полїтичну ситуацию, а по полудни пос. др. Колесса про унїверситетску справу. Реферат д-ра К. Левицкого зачав ся поясненєм причини відроченя парляменту, якою по словам референта, було се, що правительство не хотїло приступити до розвязки национального питаня і вихіснувало справу італїйского факультету і будови каналів, щоби відрочити парлямент. Референт ствердив дальше, що обструкция втратила вже первісну силу в парляментї, а доказом сего є Слав. Єднота, котра нїчого не здобула, а ще скріпила правительство. Референт обговорював відтак справи, якими клюб руских послів займав ся, а се справа укр. унїверситету, відшкодованя за торговельні договори, справа будови каналів, а по замкненю сесиї парляменту справа заборони віч, закладанє середних шкіл, виборча реформа і справа ради краєвої культури. Референт ствердив вкінци, що лише від роботи серед селяньских мас залежать успіхи нашої полїтики, бо доси клюб нїчого не здобув.

— **Про посьвяченє прапора** „Сокола“ в Трускавци дня 21. серпня відозвав ся перший якийсь завистний всеполяк в своїм львівскім орґанї, признаючи сему сьвятови величавість зі шкодою для здоровля купелевих гостей в Трускавци. Як тепер з Трускавця доносять з руских кругів, посьвяченє прапора випало з рідкою величавостию. На службі Божій того дня велика трускавецка церква була переповнена місцевими і замісцевими селянами та інтелїґенциєю, яка перебувала в Трускавци на лїченю. По богослуженю вийшли всї на церковний цминтар і там оо. Ом. Дольницкий, Л. Горалевич і М. Совяковский довершили чину посьвяченя прапора. Кумами були крім місцевих селян ще надрадник Винницкий з Черновець, п-ї професорова Насальска з Коломиї, п-ї Криськова зі Ступницї і инші. По посьвяченю уставив ся похід Соколів і Січий, в якім взяли участь: Соколи місцеві, з Ріпчиць, Улична, Довгого, Болеховець, Дрогобича, Стрия і Завадова, та Січи з Монастирця, Сїльця, Модрича, Тустанович і Дрогобича — разом поверх 500 людий. Похід перейшов головною улицею на місце фестину, де зібрало ся коло двох тисяч гостей. Чистий дохід з фестину в квотї поверх 200 К буде обернений на будову нової читальнї.

— **В Бедрик'вцях**, заліщицкого повіта, дня 31. липця відограли члени читальнї »Просьвіти« комедию „Капраль Тимко“. Штуку виставлено дуже старанно. На передставленю було багато місцевих і позамісцевих селян. Чистий дохід 75 К, призначений на будову власного дому, зложено на щадличу книжочку місцевої Райфайзенки. Бердиківщани відчувають ґаразд потребу власного дому і вагу єго дуже добре розуміють і на весну хотять приступити до будови. Через осінь і зиму задумують дати цїлий ряд представлень, збирати складки поміж членами читальнї і добровільні жертви поміж громадянами Бердиковець, які радо підпомагають благородні наміри читальників. За першим разом зібрано 15 К. Инші наші сельскі товариства повинні так само поступати, бо товариство без власної хати не може добре розвивати ся. — *Н.*

— **З Буска** доносять: До першої кляси україньскої реальної ґімназиї зголосило ся 74 учеників. Іспити відбули ся 2. і 3. вересня; принято 53 учеників, инші перепали. Наука розпічне ся доперва 15. вересня, бо куплений на школу дім реставрує ся відповідно до своєї цїли. До сего часу можуть ще зголошувати ся сьвіжі ученики. Доповняючі вступні іспити сих учеників відбудуть ся дня 13. вересня с. р.

— **Нафтові терени**. В Пехерсдорфі коло Болехова отворено дня 3. с. м. правильний рух в новій копальни нафти. Побіч нової копальнї закупила спілка Бараньский-Оржеховский і Шуйский великі простори землї, де будуть вертїти за нафтою. Верстви землї в тих сторонах є зовсїм подібні до тустановицких, а відомо, що в Тустановичах коло Борислава є нинї найбогатші нафтові закопи. В Пехерсдорфі розпочало верченя за нафтою „Тов-а акцийне для нафтового промислу“, якого власником є Спілка віденьского кредит. заведеня і Дом Рошільдів. Так отже богацтва з рускої землї тягнуть чужинцї, а богацтва того лежить в земли на мілїони, лишень треба їх видобути. І у нас завязало ся якесь товариство нафтове, але крім шумної відозви більше нїчого не зробило.

— **Віденьскі Чехи** в дїльници Леопольдштад поставили власного кандидата при виборах посла до держ. ради на мандат опорожнений по смерти др. Люеґера. Сей виступ Чехів є першим наслїдком зірваня з нїмецкими социялїстами, з якими йшли доси і помогли їм багато до здобутя мандатів до держ. ради.

— **З Буковини**. В Виженцї коло Вижницї заходом віцемаршалка д-ра Стоцкого отворено дня 6. с. м. школу жіночих робіт. На початок вписало ся 30 дївчат.

— **Як ширить ся в Росиї холєра?** Одним приміром відповіди на то питанє може бути подія, що стала ся на Кавказї. На почтї в Тифлїсї побачено, що з одного пакету щось витїкає. Отворено той пакет і найдено там збиту скляну посудину, в якій були вирізки з помершого на холєру, котрі вислав лїкар до бактериольоґічного розслїду. Очевидно, що почту замкнено і всьо здезінфекционовано, але чи перед тим вже не міг хто заразити ся холєрою від тої пачки?

— **Довіз мяса з Арґентини.** Щораз зростаюча дорожня мяса в Австриї вельми діймаючо дає ся відчувати а передовсїм в більших містах. Щоби зарадити дорожнї, яка є випливом змови різників, має утворити ся окреме товариство, котре буде спроваджувати мясо з Арґентини. Онодї прибув вже до Триєсту один корабель з арґентийским мясом на показ. А австр. мінїстерстві рільництва був перед кількома днями п. Вайденгофер і переговорював в справі удїленя дозволу на довіз мяса з Арґентини до Австриї під тими самими условинами що до Анґлїї. В мінїстерстві звернено єму увагу, що в тій справі до Анґлїї вислано вже відпоручника. Однак довіз арґентийского мяса не може перевисшати теперішного недобору, щоби тим чином не зашкодити австрийскому ховови худоби. Дальше австрийске правительство мусить старати ся о дозвіл Угорщини на спроваджуванє мяса з заграницї, бо се застережене 12-тим арт. ветеринарийної конвенциї з Угорщиною.

— **Що сїяти на сухім піску?** До тепер думано, що найбільшу користь з легкої землї можна мати через управу бульби. Се і правда — але лишень на лучших глинясто піскових ґрунтах, що мають досить порохницї, витвореної чи то через гноєнє обірником, чи то зеленими навозами і о скілько они не суть за сухі. Инакше справа стоїть з видатком бульби на дуже лихих і сухих пісках. На сих найлучше сїяти з року на рік жито без ужитя обірника а лише на штучнім гною а то головно хілїскій салїтрі. Управа жита на пісках сих не вимагає багато працї а видаток з рілї з року на рік не меншає а більшає. Старі роди жита не відповідають однак сїй цїли, бо не зносять великих давок салїтри. В перепадистім роцї вилягають они і дають лихе зерно а давки сї мусять бути і великі і повтаряні дуже вчасно на веснї, як і 2—3 тижнї пізнїйше а суть конечні при такій повтаряючій ся в однім місци управі жита. Найлучшим насїнєм жита є насїнє „Petkus“. В першім роцї зібрано в Нїмеччинї на такім поли з 1 гект. 24 сотнар. а в третім вже 40 сот. Важною річию тут є ужитє салїтри в властивім часї. На 1 гектар треба 6 сотн. салїтри в трех давках по 2 сотн. Першу давку треба дати на веснї, як жито зазеленїє, в тиждень другу, а за тиждень знову послїдну. Даванє салїтри в цьвітни не варта вже нїчого. Уживати замісць салїтри зеленого навозу можна лише тодї, як зерно лубіну, сераделї можна набути дешево і засїяти вчасно — в підорані стерниска пр. в липни а найпізнїйше, і то в роцї перепадистім лише, 1 серпня. Спасанє засїяного на зелений навіз лубіну оплатить ся хиба тодї, як бракне иншої пашї. Таких сухих ґрунтів не оплатить ся навіть залїсити, бо для сосни такі ґрунти за сухі. При надходячій веснї требаб отже на таких легких пісках не садити бульби, але обсїяти їх сераделею а по ній жито. Під сераделю можна взяти каїнїту і томасини а потім на весну салїтри. Для проби можна зіставити малий кусник поля і під бульбою, щоби пересьвідчитись, чи практика нїмецкого господаря вийде на добро і україньскому хлїборобови.

— **Дрібні вісти.** П-а Леонтина Вікторина Терешкевичівна, родом з Ляшок королївских, одержала на львівскім унїверситетї степень доктора фільософії. — Вінчанє п. Михайла Стефанівского з п-ою Стефанїєю Корінївною відбуде ся в архікатедральнім храмі св. Юрия в суботу дня 10. с. м. о 7. год. вечером. — Кваліфікацийний іспит на учителїв народних шкіл перед іспитовою комісиєю в Самборі відбуде ся в жовтни с. р. Поданя вносити треба до кінця вересня 1910 року. Початок іспитів буде означений пізнїйше. — Die Zeit доносить, що посол і повітовий маршалок Снятинщини, Мойса Росохацкий дістав титул барона.

— **Поетичний кутик.**

П а д е л и с т о к.

(*Вл. Стястни*).

З деревини в осени
Листки опадають —
Кому й що отсим они
З книг сьвіта звіщають?

Красї кажуть: так, як ми,
Невдовзї й ти звянеш;
Славі мовлять: так, як ми,
З вершин своїх грянеш.

Любві шепчуть: запах твій
З вітром понесеть ся;
Віріж кличуть: лист новий
З веснов розіветь ся!

1905. Перекл. з ческого *М. Дороцкий.*

Оповістки.

— **Товариство „Сокіл“ в Рогатинї** устроює в недїлю дня 18. вересня окружний злет „Соколів“ і „Січей“ получений з фестином з слїдуючою проґрамою: 1) о год. 8. рано збірка коло україньскої ґімназиї; 2) полева служба Божа о годинї 9. рано; 3) о год. 11. похід ринком до україньскої ґімназиї; 4) о годинї 2 по полудни фестин з льотериєю і грами. На фестинї „Соколи“ і „Січи“ виконають вправи. Весь дохід призначений на україньску ґімназию в Рогатинї.

— **В Коломиї** відбудуть ся дня 10. с. м. вечерницї з танцями заходом тов-а »Родина«. Початок о 8·30 вечером.

— **В Дрогобичи** відбудуть ся дня 12. с. м. о 2. год. по пол. в салї „Руского Касина“ загальні збори філїї »Сїльского Господаря«.

Посмертні ✝ оповістки.

— **Мариян Авдиковский**, ц. к. ст. повітовий лїкар ветеринариї, помер дня 5. с. м. по короткій недузї. В. є. п.!

М А Л И Й Ф Е Й Л Є Т О Н.

Перецїненє атавізму.

(Конець).

Ну, але зачнїм з початку і розслїдім найперше обяви.

Як уже сказано, мій приятелю, то ви замордували женщину в старшім віцї, чи се правда?

О б ж а л о в а н и й: Алеж так! Я вже признав ся до того, тож дайте спокій, чого хочете більше від мене?

Л ї к а р: Таж то відповідь зовсїм хорого! Дайте менї спокій?!... (Солодко до злочинця): Будьте спокійні і доброї волї, а ми постараємо ся вас вилїчити! — А щож ви робили, як вже замордували сю женщину.

З л о ч и н е ц ь: Чи маю по сотний раз вам се повтаряти: я ограбив її з гроший.

С у д и я (до лїкаря): А що не казав я вам? Він признає ся... Се непонятне.

Л ї к а р: Позвольте менї розслїджувати єго дальше. (Дотикає ся живчика злочинця). Чи не маєте нїколи міґрени?

З л о ч и н е ц ь: Чому нї, але як випю за багато.

Л ї к а р: А я сумнїваю ся що до того. А корчів в жолудку не маєте?

З л о ч и н е ц ь: Часто з рана.

Л ї к а р: Се добре. Перейдїм тепер до чашки. Схилїть ся, мій приятелю, тілько без страху, я вам не зроблю нїчого злого... (Мацає оброслу волосєм скіру). Доторкнїть ся, пане слїдчий судия, о ту, в тім місци... Так! добре. Я думаю і запевняю рішучо, а навіть готов я заложити ся о велику суму, що мозок приріс у него до чашки і що в слїд за тим той хлопчище, що хоче впровадити в блуд справедливість і науку, є осібняком, такого я ще не видів нїколи в своїм житю, невмінимий і прото не може відповідати за свої вчинки. Звертаючи ся до злочинця, строго: Мій пане! лїкаря не можна впроваджати в блуд! (До судиї). Впрочім, я тут принїс мій лїкарский ніж (скальпель) і коли позволите, то маю надїю, що вам покажу се з підмогою звичайної дїрки, яку зроблю на чашцї, що я вже перед тим сказав. (Виймає свій ніж).

З л о ч и н е ц ь звертаючись в зад: „Щож знов! я не хочу... І по що то виробляти такі комедиї? Я винен; бо я навіть дуже винен. Признаю ся до всього, що тілько схочете. Чи ви вдоволені?

Л ї к а р, глядаючи єму в очи: І ви важите ся впевняти в моїй присутности, що ви знали в тім часї, що ви робите, коли ви мордували вашу жертву?

З л о ч и н е ц ь: Цїлковито.

Л ї к а р: Говоріть се кому иншому, мій приятелю, але не менї... Можете в такий спосіб говорити до дїтий, але не до мене... Еге! мій хлопче, ви пересаджуєте. (До судиї): Я ще не видів так рідкого обяву божевіля.

З л о ч и н е ц ь: Що, я божевільний, я?

Лікар: Так є, мій хлопче. (До судиї): Тепер займемо ся атавістичними обявами, пане судиє слідчий. Они є незвичайної ваги. Щоби так сказати то нема майже случаю, щоби божевільний, не мав божевільного колись в своїй родині. Ви урядники, питаєте ся підсудимого: що ви робили в ночи того а того дня?... Ми учені глядимо серед ночи за дока ами. (Звертаючи ся до злочинця: Я вам тепер задам одно питанє; але уважайте добре, що маєте на се відповісти.

Злочинець: Слухаю.

Лікар: Що робили ваші предки около половини XVIII столїтя? Але нехай вас се не мішає, а передовсїм пробуйте покликувати ся на ваше alibi.

Злочинець: Около половини?

Лікар: Они були божевільні, неправдаж?

Злочинець: Гм! Я би не важив ся того сказати...

Лікар: Так може прапрадїд вашого батька був божевільний?

Злочинець: Гм!

Лікар: А може дїдо вашого батька?

Злочинець: Щож знов?

Лікар: А може сам дїдо, або може ваш батько! Ну, яж не вимагаю від вас незвичайних річий, скажіть менї коротко, що ваш стрий або вуйко був божевільний... а може ваша тета... Ей, ей! Она була певно божевільна, ся чесна ваша тета?...

Злочинець: Я вам сего не можу сказати. Я є знайда і не знав нїколи своїх родичів.

Лікар (з триюмфом). А видите! Отсе, що менї пояснює всьо.. Знайдена дитина. Менї навіть і на гадку не впало, що я прийду до так важних вислїдів. Бідний хлопче! То ваш отець був зовсїм певно божевільний, а дуже імовірно, також і отець вашого вітця (до судиї): Я не дивував би ся зовсїм, коли би менї хто сказав, що в тїй родинї були божевільні вже в часї хрестоносних походів. (Звертаючи ся до злочинця): Ходіть! ходіть, мій дорогий приятелю, зі мною, а я вас вилїчу.

Злочинець: Де, до вязницї?

Лікар: Алеж нї, не до вязницї, а до мене, до моєї комнати, котрої вікна виходять на великий город. Там буде ся вас плекати дуже старанно...

Злочинець: Як то, то мене не згільотинують?

Лікар обуркуючи єго солодко: Але щож знов?! Як могло вам прийти щось подібного на гадку? Запевняю вас, що будете там так, як у себе дома.

Злочинець: Ну! тепер, то здає ся менї, що я цїлком збожеволів! (До лікаря): Най живе лікар!!!...

Лікар (отираючи слезу): Бідна дитина!...

Ся сатира показує, як не можна красше, як то в науцї треба бути обережним в проголошуваню теорий, котрих не розслїдило ся належито: бо від великого до смішного є тілько один крок.

Телеґрами

з дня 9. вересня.

Відень. В середу вечером повернув наш монарх з Ішлю до Відня.

Відень. Вчера приняв цїсар на довшім послуханю президента кабінету бар. Бінерта.

Монтреаль. Премієр видав в честь членів Евхаристичного конґресу снїданє, підчас якого кардинал Ванутелї вніс тоаст в честь анґлійского короля, а потім на здоровлє Сьв. Отця.

Відень. Помер ту на холєру огородник Ґасельгавбер а єго жена і донька занедужали на холєру. В місцевости Альтмансдорф стверджено один випадок холєри.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про цїни збіжа і продуктів у Львові
від 3. серпня до 4. вересня 1910.

	за 50 клґ.
Пшениця	9.50— 9·70 К
Жито	6·75— 7·00 К
Ячмінь броварняний	6·75— 7·7. К
Ячмінь на пашу	0·00— 0·00 К
Овес	7·20— 7·40 К
Кукурудза	0·00— 0·00 К
Гречка	0·00— 0·00 К
Горох до вареня	12·50—13·50 К
Горох на пашу	7·00— 7·25 К
Бобик	7·00— 7·25 К
Конюшина червона	65·00—75·00 К
Конюшина біла	70·00—88·00 К
Конюшина шведска	75·00—85·00 К
Тимотка	25·00—27·00 К
Ріпак зимовий	10·75—11·00 К
Насїнє конопл.	00·00—00·00 К
Хміль старий	80·00—90·00 К
Хміль новий	00·00—000·0 К

Ол. Барвіньский, Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові (наоснові жерел). — Цїна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский, З останних десятилїть XIX віку. — Цїна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego listk Edw. Gniewosza, szefa sencyjnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego — Цїна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Нїщиньского Байди). Ч. I і II. — Цїна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідия, переклад Сердешного — Цїна 1 К.

Григорій С. Сковорода. — Цїна 30 с.

Кониський, Непримирена. — 40 с.

Кулїш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.

„ Княгиня „ 30 с.

Проф. Ратміров. повість Мордовця. — 40 с.

Оржешко, Великий, новеля. — 50 с.

Иов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адмінїстрацию „Руслана“ або в книгарнї Н. Товариства ім. Шевченка.

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук**.

З друкарнї В. А. Шийковського.